

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

6 päivänä lokakuuta 2015 *

Ennakkoratkaisupyyntö — Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa —
Tuomioistuimen toimivalta sekä tuomioiden tunnustaminen ja täytäntöönpano avioliittoa ja
vanhempainvastuuta koskeissa asioissa — Asetus (EY) N:o 2201/2003 — 1 artiklan 1 kohdan
b alakohta — Aineellinen soveltamisala — Eloonsijain puolison ja alaikäisten lasten, joita edustaa
edunvalvoja, välinen perinnönjakosopimus — Luokittelu — Vaatimus siitä, että tuomioistuimen
on hyväksyttävä tällainen sopimus — Vanhempainvastuuseen liittyvä toimi vai perintöön liittyvä toimi

Asiassa C-404/14,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Nejvyšší soud (Tšekki)
on esittänyt 25.6.2014 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 25.8.2014,
saadakseen ennakkoratkaisun asiassa, jonka on pannut vireille

Marie Matoušková, pesänselvittäjänä perintömenettelyssä,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Ilešič sekä tuomarit A. Ó Caoimh, C. Toader
(esittelevä tuomari), E. Jarašiūnas ja C. G. Fernlund,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisen käsittelyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Tšekin hallitus, asiamiehinnään M. Smolek ja J. Vlácil,

— Euroopan komissio, asiamiehinnään M. Wilderspin ja M. Thomannová-Körnerová,

kuultuaan julkisasiamiehen 25.6.2015 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: tšekki.

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta 27.11.2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 (EUVL L 338, s. 1) 1 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 3 kohdan f alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jonka on pannut vireille perintömenettelyssä pesänselvittäjänä toimiva Marie Matoušková ja jolla pyritään määrittämään toimivaltainen tuomioistuin hyväksymään perinnönjakosopimus, jonka edunvalvoja on tehnyt edustamiensa alaikäisten lasten puolesta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Asetus N:o 2201/2003

- 3 Asetuksen N:o 2201/2003 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tätä asetusta sovelletaan, riippumatta siitä millaisessa tuomioistuimessa asiaa käsitellään, siviilioikeudellisissa asioissa, jotka liittyvät:

– –

- b) vanhempainvastuun myöntämiseen, käyttämiseen, siirtämiseen, rajoittamiseen tai lopettamiseen.

2. Edellä 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin asioihin kuuluvat erityisesti:

– –

- b) holhous, edunvalvonta tai vastaavat järjestelyt;
- c) lapsesta tai hänen omaisuutensa hoidosta taikka lapsen edustamisesta tai avustamisesta vastaavan henkilön tai elimen ja tämän tehtävien määrittämistä;

– –

- e) lapsen omaisuuden hallinnoimiseen, säilyttämiseen ja luovuttamiseen liittyvät lapsen suojelutoimenpiteet.

3. Tätä asetusta ei sovelleta seuraaviin:

– –

- f) tarkoitemääräykset (trust) ja perintö;

– –”

4 Saman asetuksen 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

--

7. ’vanhempainvastuulla’ oikeuksia ja velvollisuuksia, jotka liittyvät lapsen henkilöön tai omaisuuteen ja jotka jollakin luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä on tuomioistuimen tuomion tai lain taikka voimassa olevan sopimuksen perusteella. Ilmaisuihin käsittään erityisesti oikeuden lapsen huoltoon ja tapaamisoikeuden;

8. ’vanhempainvastuunkantajalla’ ketä tahansa henkilöä, jolla on vanhempainvastuu lapseen nähden;

--”

5 Mainitun asetuksen 8 artiklan otsikkona on ”Yleinen toimivalta”, ja sen 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltion tuomioistuimet ovat toimivaltaisia vanhempainvastuuta koskevissa asioissa, jos lapsen asuinpaikka on asian vireillepanoajankohtana kyseisessä jäsenvaltiossa.”

6 Asetuksen N:o 2201/2003 12 artikla kuuluu seuraavasti:

”1. Jäsenvaltion tuomioistuimet, jotka käyttävät -- toimivaltaa avioeroa, asumuseroa tai avioliiton päättämiseksi julistamista koskevan hakemuksen osalta, ovat toimivaltaisia kyseiseen hakemukseen liittyvässä vanhempainvastuuta koskevassa asiassa --

--

3. Jäsenvaltion tuomioistuimet ovat toimivaltaisia vanhempainvastuun asiassa myös muissa kuin 1 kohdassa tarkoitetuissa oikeudenkäynneissä, kun:

a) lapsella on kiinteät siteet jäsenvaltioon erityisesti sen vuoksi, että hänen vanhempainvastuunkantajansa asuinpaikka on kyseisessä jäsenvaltiossa tai että lapsi on kyseisen jäsenvaltion kansalainen;

ja

b) niiden toimivalta on kaikkien menettelyn asianosaisten nimenomaisesti tai millä muulla tavalla tahansa yksiselitteisesti hyväksymä asian vireillepanoajankohtana ja toimivalta on lapsen edun mukainen.”

Asetus (EU) N:o 650/2012

7 Toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönotosta 4.7.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 650/2012 (EUVL L 201, s. 107) yhdeksänsä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Tämän asetuksen soveltamisala olisi ulotettava kaikkiin perimyksen yksityisoikeudellisiin näkökohtiin ja varsinkin kaikenlaiseen omaisuuden, oikeuksien ja velvollisuuksien siirtymiseen kuolemantapauksen johdosta, olipa kyseessä kuolemanvaraismääräyksen perustuva tahdonvaltainen siirtyminen tai lakimääräiseen perimyksen perustuva siirtyminen.”

8 Kyseisen asetuksen 1 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tämän asetuksen soveltamisalaan eivät kuulu seuraavat asiat:

- a) luonnollisten henkilöiden asema sekä perhesuhteet ja suhteet, joilla niihin sovellettavan lain mukaan katsotaan olevan vastaavia vaikutuksia;
- b) luonnollisten henkilöiden oikeuskelpoisuus ja oikeustoimikelpoisuus, sanotun kuitenkin rajoittamatta 23 artiklan 2 kohdan c alakohdan ja 26 artiklan soveltamista;

– –”

9 Saman asetuksen 23 artiklassa säädetään seuraavaa:

1. [Tämän saman asetuksen] 21 tai 22 artiklan mukaisesti määräytyvää lakia sovelletaan perimyksen kokonaisuudessaan.

2. Kyseistä lakia sovelletaan erityisesti seuraaviin:

– –

- c) kelpoisuus saada perintö;

– –”

10 Kyseisen asetuksen 26 artiklassa, jonka otsikkona on ”Kuolemanvaraismääräysten aineellinen pätevyys”, säädetään seuraavaa:

”1. Edellä olevia 24 ja 25 artiklaa sovellettaessa seuraavat seikat liittyvät aineelliseen pätevyyteen:

- a) kuolemanvaraismääräyksen tekvän henkilön kelpoisuus tällaisen määräyksen tekemiseen;

– –”

11 Koska mainittua asetusta sovelletaan sen 84 artiklan mukaisesti 17.8.2015 lähtien, se ei ole ajallisesti sovellettavissa pääasian oikeudenkäyntiin.

Tšekin oikeus

12 Siviiliprosessilain 179 §:ssä, sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasian tosiseikkoihin, säädetään seuraavaa:

”Jos alaikäisen puolesta tehdyn oikeustoimen pätevyys edellyttää tuomioistuimen hyväksyntää, tuomioistuimen on annettava hyväksyntä, jos se on alaikäisen etujen mukaista.”

13 Siviiliprosessilain 28 §:n, joka oli voimassa 31.12.2013 saakka, mukaan laillinen edustaja tekee lapsen nimissä kaikki toimet hänen omaisuudestaan huolehtimiseksi. Laillisen edustajan on kuitenkin saatava toimivaltaisen tuomioistuimen hyväksyntä oikeustoimille, joilla määrätään omaisuudesta tavalla, joka ei kuulu jokapäiväiseen omaisuudenhoitoon.

14 Perheistä annetun lain nro 94/1963 36 §:n 1 momentin, joka oli voimassa 31.12.2013 saakka, mukaan ”vanhemmat edustavat lasta oikeustoimissa, joiden toteuttamiseen lapsi on vajaavaltainen”.

- 15 Saman lain 37 §:n 1 momentin mukaan vanhempi ei voi edustaa lastaan, jos oikeustoimet koskevat asioita, joissa voi syntyä vanhempien ja lapsen välinen eturistiriita tai samojen vanhempien lasten välinen eturistiriita.

Pääasian oikeudenkäynti ja ennakkoratkaisukysymys

- 16 Městský soud v Brně (Brnon alueellinen tuomioistuin) aloitti 27.4.2010 tekemällään päätöksellä Alankomaissa 8.5.2009 kuolleen Galina Martinusin perintömenettelyn. Notaari Matoušková nimettiin pesänselvittäjänä toteuttamaan perintömenettelyn edellyttämät toimet. Hän totesi, että perittävä oli Tšekin kansalainen, jonka kotipaikka kuolinhetkellä oli ollut Brno (Tšekki). Perinnönjättäjän puoliso ja kaksi alaikäistä lasta (jäljempänä perijät) asuivat Alankomaissa.
- 17 Perillisten välisten mahdollisten eturistiriitojen välttämiseksi Městský soud v Brně nimitti Tšekin lainsäädännön mukaisesti edunvalvojan huolehtimaan alaikäisten lasten eduista. Menettelyn osapuolet totesivat, ettei Alankomaissa ollut vireillä mitään perintömenettelyä.
- 18 Perilliset tekivät 14.7.2011 perinnönjakosopimuksen. Městský soud v Brně määrätti 10.8.2011 tekemällään päätöksellä perittävän omaisuuden käyvän arvon, velkojen määrän ja jäämistön nettoarvon.
- 19 Eloonjäänyt puoliso esitti 2.8.2012 perintömenettelyssä uutena tosiseikkana, että perittävän asuinpaikka oli kuolinhetkellä tosiasiaa ollut Alankomaissa ja että hänellä oli Tšekin tasavallassa ainoastaan rekisteröity kotipaikka, joka ei vastannut todellista tilannetta. Hän ilmoitti lisäksi, että Alankomaissa oli jo vireillä perintömenettely, ja esitti tästä 14.3.2011 päivätyn todistuksen.
- 20 Matoušková esitti perinnönjakosopimuksen hyväksyttäväksi holhousasioista vastaavalle tuomioistuimelle, koska kaksi mainitun sopimuksen osapuolista oli alaikäisiä lapsia.
- 21 Kyseinen tuomioistuin ei ottanut kantaa asiakysymykseen, vaan se palautti asian Matouškovälle, koska alaikäiset lapset olivat jo pitkään asuneet Tšekin tasavallan ulkopuolella, ja totesi, ettei se voinut todeta toimivaltansa puuttumista eikä myöskään palauttaa asiaa Nejvyšší souduin alueellisesti toimivaltaisen tuomioistuimen määrittämiseksi.
- 22 Tässä tilanteessa Matoušková kääntyi suoraan Nejvyšší soudin puoleen ja pyysi sitä 10.7.2013 osoittamaan tuomioistuimen, joka on alueellisesti toimivaltainen hyväksymään pääasiassa kyseessä olevan perinnönjakosopimuksen.
- 23 Mainittu tuomioistuin katsoo, että asiassa tarvitaan unionin tuomioistuimen tulkintaa asetuksesta N:o 2201/2003, koska esillä oleva hyväksyntä on toimi, jolla on tarkoitus suojella alaikäisten lasten etuja, ja se voi kuulua kyseisen asetuksen soveltamisalaan. Perintömenettelyssä tehtynä tällaista toimea voitaisiin kuitenkin pitää myös perintöjä koskevana toimena, joka tällaisena ei asetuksen 1 artiklan 3 kohdan f alakohdan nojalla kuuluisi asetuksen soveltamisalaan.
- 24 Tässä tilanteessa Nejvyšší soud päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Jos edunvalvojan alaikäisen puolesta tekemän perinnönjakosopimuksen pätevyys edellyttää tuomioistuimen hyväksyntää, onko kyseinen tuomioistuimen päätös asetuksen N:o 2201/2003 1 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettu toimi vai 1 artiklan 3 kohdan f alakohdassa tarkoitettu toimi –?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 25 Unionin tuomioistuimelle esitetyistä asiakirjoista ilmenee, että perillisten tekemä perinnönjakosopimus ei ole sopimus tulevan perinnön jakamisesta vaan jo syntyneen kuolinpesän jakamista koskeva sopimus.
- 26 Näin ollen on katsottava, että kansallinen tuomioistuin pyrkii kysymyksellään selvittämään, onko asetusta N:o 2201/2003 tulkittava siten, että edunvalvojan alaikäisten lasten puolesta tekemän perinnönjakosopimuksen hyväksyminen on toimi, joka liittyy kyseisen asetuksen 1 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun vanhempainvastuun käyttämiseen ja joka täten kuuluu asetuksen soveltamisalaan, vai muodostaako tällainen menettely samaisen asetuksen 1 artiklan 3 kohdan f alakohdassa tarkoitetun perintöön liittyvän toimen, joka on suljettu asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle.
- 27 Unionin tuomioistuimelle esitetyistä asiakirjoista ilmenee, että Matoušková on aloittanut pesänselvittäjänä pääasiassa perinnönjakosopimuksen hyväksymismenettelyn holhousasioista vastaavassa tuomioistuimessa siitä syystä, että edunvalvoja oli tehnyt tuon sopimuksen sellaisten alaikäisten lasten nimissä, joiden oikeustoimikelpoisuus on rajallinen ja jotka Tšekin oikeuden mukaan voivat tehdä ainoastaan oikeustoimia, jotka soveltuvat heidän ikäänsä vastaavan äyllisen ja henkisen kypsytyden tasolle. Muut oikeustoimet tekee alaikäisten puolesta heidän laillinen edustajansa.
- 28 Perinnönjakosopimuksen hyväksyminen on näin ollen toimi, joka tehdään alaikäisten oikeustoimikelpoisuuden suhteen, jolla pyritään suojelemaan lapsen etua ja jota Tšekin oikeudessa edellytetään oikeustoimille, joilla määrätään omaisuudesta tavalla, joka ei kuulu jokapäiväiseen omaisuudenhoitoon.
- 29 Tällainen toimi liittyy suoraan luonnollisen henkilön oikeustoimikelpoisuuteen (ks. vastaavasti tuomio Schneider, C-386/12, EU:C:2013:633, 26 kohta) ja kuuluu jo luonteensa johdosta niiden toimien joukkoon, joiden tarkoituksena on täyttää tarve suojella ja avustaa alaikäisiä lapsia.
- 30 Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 41 kohdassa, oikeustoimikelpoisuutta sekä siihen liittyviä edustamiskysymyksiä on arvioitava niihin itseensä liittyvien arviointiperusteiden nojalla eikä kulloinkin kyseessä olevaa oikeustoimea koskevana epäitsenäisinä alustavina kysymyksinä. Täten on katsottava, että edunvalvojan nimeäminen alaikäisille lapsille ja tämän edunvalvojan toiminnan valvonta liittyvät niin läheisesti toisiinsa, ettei kyseessä olevan oikeustoimen luonteen mukaan vaihtelevien eri toimivaltasääntöjen soveltaminen niihin ole tarkoituksenmukaista.
- 31 Tämän johdosta sitä, että pääasiassa kyseessä olevaa hyväksymistä on haettu perintömenettelyssä ei voida pitää ratkaisevana tekijänä, jonka perusteella kyseinen toimi kuuluu perintöoikeuden piiriin. Tarve saada holhousasioista vastaavan tuomioistuimen hyväksyntä on suora seuraus alaikäisten lasten asemasta ja toimintakyvystä, ja se muodostaa asetuksen N:o 2201/2003 1 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 2 kohdan e alakohdassa tarkoitetun vanhempainvastuun käyttämisen puitteissa toteutetun lapsen omaisuuden hallinnoimiseen, säilyttämiseen ja luovuttamiseen liittyvän lapsen suojelutoimenpiteen.
- 32 Tällaista tulkintaa tukee Lagarden selvitys toimivallasta, sovellettavasta laista, tunnustamisesta, täytäntöönpanosta ja yhteistyöstä vanhempainvastuuta ja lastensuojelutoimenpiteitä koskevissa asioissa tehdystä vuoden 1996 Haagin yleissopimuksesta, jonka aineellinen soveltamisala vastaa vanhempainvastuuta koskevissa asioissa asetuksen N:o 2201/2003 soveltamisalaa. Selvityksessä todetaan, että perinnöt on lähtökohtaisesti jätettävä kyseisen yleissopimuksen ulkopuolelle, mutta korostetaan kuitenkin, että jos perintöä koskevassa lainsäädännössä säädetään perinnönsaajana olevan lapsen laillisesta edustamisesta, tämä edustaja on nimettävä kyseisen yleissopimuksen määräysten mukaisesti, koska tällainen tilanne kuuluu vanhempainvastuun alaan.

- 33 Tätä tulkintaa vahvistaa myös asetus N:o 650/2012, jota ei ajallisesti sovelleta pääasiaan ja joka sen yhdeksännen perustelukappaleen mukaan annettiin kaikkien perimyksen yksityisoikeudellisten näkökohtien kattamiseksi ja jonka 1 artiklan 2 kohdan b alakohdassa jätetään sen soveltamisalan ulkopuolelle luonnollisten henkilöiden oikeuskelpoisuus ja oikeustoimikelpoisuus. Kyseisellä asetuksella nimittäin säännellään yksinomaan seikkoja, jotka liittyvät erityisesti 23 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaiseen kelpoisuuteen saada perintö, ja 26 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaiseen kuolemanvaraismääräyksen tekvän henkilön kelpoisuuteen tällaisen määräyksen tekemiseen.
- 34 Tällainen tulkinta asetusten N:o 2201/2003 ja N:o 650/2012 soveltamisalasta vastaa myös unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, jossa pyritään välttämään kaikki päällekkäisyydet kyseisten oikeussäätöjen välillä ja kaikenlaiset oikeudelliset tyhjiöt (ks. analogisesti tuomio Nickel & Goeldner Spedition, C-157/13, EU:C:2014:2145, 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 35 Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyyntöstä ilmenee, että Nejvyšší soud pohtii myös sitä, vaarantuuko lapsen etu, jos perintöä koskeva päätöksentekomenettely jaetaan kahden jäsenvaltion välillä, jotka ovat yhtäältä jäsenvaltio, jossa perintömenettely on aloitettu, ja toisaalta asetuksen N:o 2201/2003 8 artiklan 1 kohdassa säädetty jäsenvaltio, jossa lapsen asuinpaikka on.
- 36 Tästä on huomautettava, että asetuksen N:o 2201/2003 12 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltion tuomioistuimet ovat toimivaltaisia vanhempainvastuun asiassa myös muissa kuin mainitun artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa oikeudenkäynneissä, kun lapsella on kiinteät siteet jäsenvaltioon erityisesti sen vuoksi, että hänen vanhempainvastuunkantajansa asuinpaikka on kyseisessä jäsenvaltiossa tai että lapsi on kyseisen jäsenvaltion kansalainen, ja kun niiden toimivalta on kaikkien menettelyn asianosaisten nimenomaisesti tai millä muulla tavalla tahansa yksiselitteisesti hyväksymä asian vireillepanoajankohdana ja toimivalta on lapsen edun mukainen.
- 37 Kuten Euroopan komissio väittää, tuomioistuin, jossa perintöasia on pantu vireille, voi pääasiassa perustaa toimivaltansa asetuksen N:o 2201/2003 12 artiklan 3 kohtaan hyväksyäkseen perinnönjakosopimuksen, vaikka kyseinen tuomioistuin ei ole lapsen asuinpaikan tuomioistuin, kunhan edellä esitetyt edellytykset täyttyvät.
- 38 Edellä esitetyistä syistä esitettyyn kysymykseen on vastattava niin, että asetusta N:o 2201/2003 on tulkittava siten, että alaikäisten lasten edunvalvojan näiden lasten puolesta tekemän perinnönjakosopimuksen hyväksyminen on toimi, joka liittyy kyseisen asetuksen 1 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun vanhempainvastuun käyttämiseen ja joka täten kuuluu asetuksen soveltamisalaan, eikä samaisen asetuksen 1 artiklan 3 kohdan f alakohdassa tarkoitettu perintöön liittyvä toimi, joka on suljettu asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle.

Oikeudenkäyntikulut

- 39 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta 27.11.2003 annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 2201/2003 on tulkittava siten, että alaikäisten lasten edunvalvojan näiden lasten puolesta tekemän perinnönjakosopimuksen hyväksyminen on toimi, joka liittyy kyseisen asetuksen 1 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun

vanhempainvastuun käyttämiseen ja joka täten kuuluu asetuksen soveltamisalaan, eikä samaisen asetuksen 1 artiklan 3 kohdan f alakohdassa tarkoitettu perintöön liittyvä toimi, joka on suljettu asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle.

Allekirjoitukset